

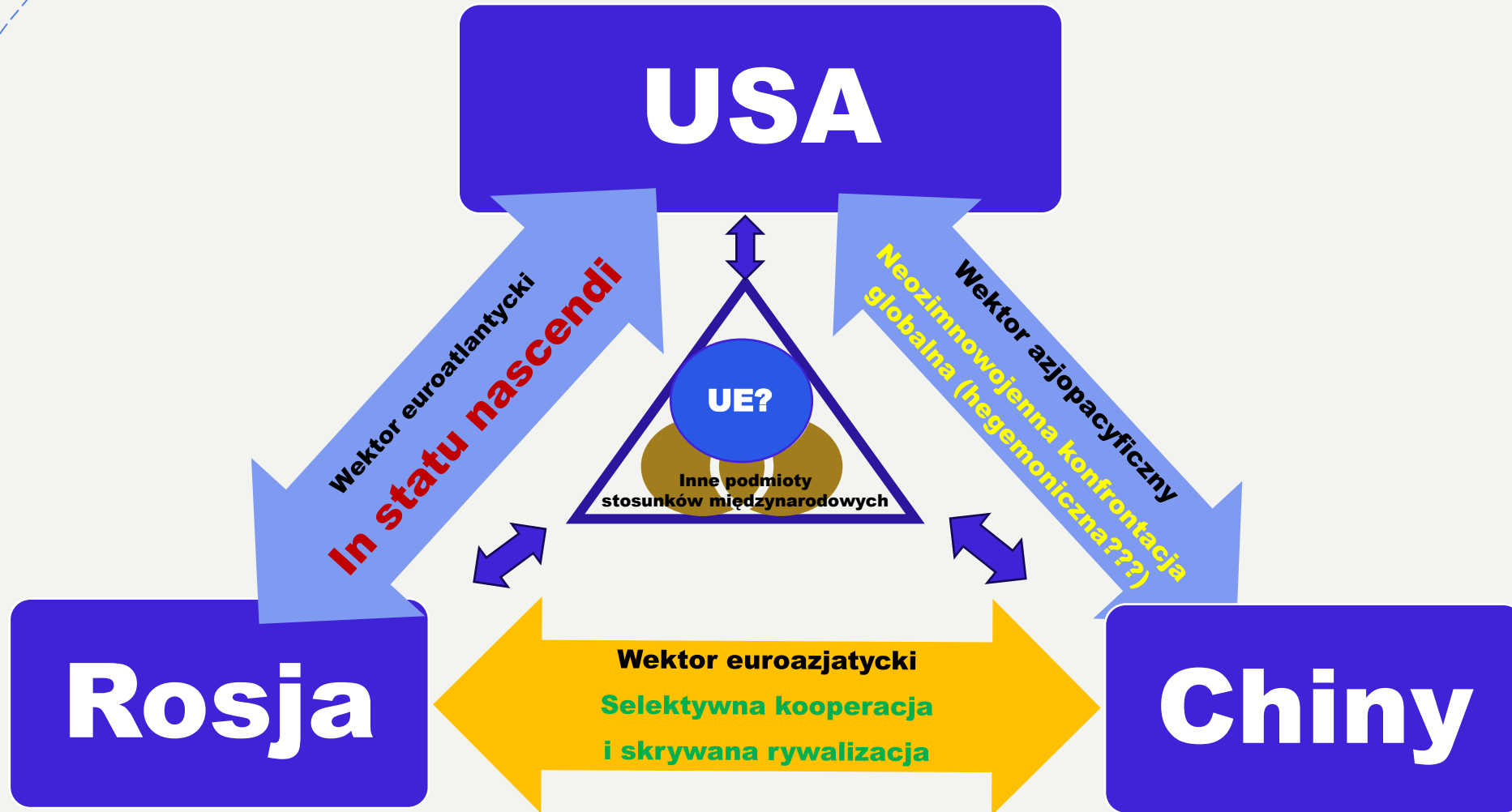
Wykład II

GLOBALNE ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA.

**Rola globalnej rywalizacji mocarstw oraz
aktywności organizacji
międzynarodowych (ONZ, NATO, UE) w
jego kształtowaniu**

Rywalizacja wielkomocarstwowa

GŁÓWNE PODMIOTY I WEKTORY GLOBALNEJ RYWALIZACJI WIELKOMOCARSTWOWEJ



Rejon Azji i Pacyfiku

- **Chiny**: wzmagają aktywność w regionie i zdolności konfrontacji z USA (konwencjonalne, kosmiczne, cyber- i nuklearne): strategia aktywnej obrony i doktryna wielodomenowych precyzyjnych operacji
 - Tajwan
 - Morze Południowo-Chińskie
 - Inicjatywa Pasa i Szlaku (**ewolucja ku mniejszym projektom**)
- **Korea Północna** – ryzyka konfliktu na Półwyspie Koreańskim, asymetryczne zagrożenia nuklearne dla USA
- **Indie/Pakistan**: ryzyka wojenne z bronią nuklearną w tle

Możliwe scenariusze rywalizacji **USA-Chiny**

Konfrontacyjny
(raczej nieunikniony)

Kooperacyjny
(mało realny)

Nowa zimna wojna: wojna polityczna
(bardzo prawdopodobna: presja polityczna, ekonomiczna, informacyjna, wyścig zbrojeń, incydenty militarne, proxy wars...)

Sytuacja nierozstrzygalna przez dekady, jak pierwsza zimna wojna w XX wieku

Wojna incydentalna: ograniczony konwencjonalny konflikt zbrojny
(prawdopodobna: duży incydent zbrojny, intencjonalna, sprowokowana lub ...niechciana wojna; Morze Południowochińskie, Tajwan, Korea...)

Sytuacja ryzykowna. Obie Strony mają szanse na zyski, ale obie ryzykują stratami, a nawet katastrofą eskalacyjną

Wojna totalna: na pełną skalę, nuklearna
(bardzo mało prawdopodobna, ale nie dająca się wykluczyć jako przypadkowa lub po nieudanej deeskalacji...)

Sytuacja katastrofalna. Obie strony przegrywają

**Szanse i ryzyka
USA i Chin**

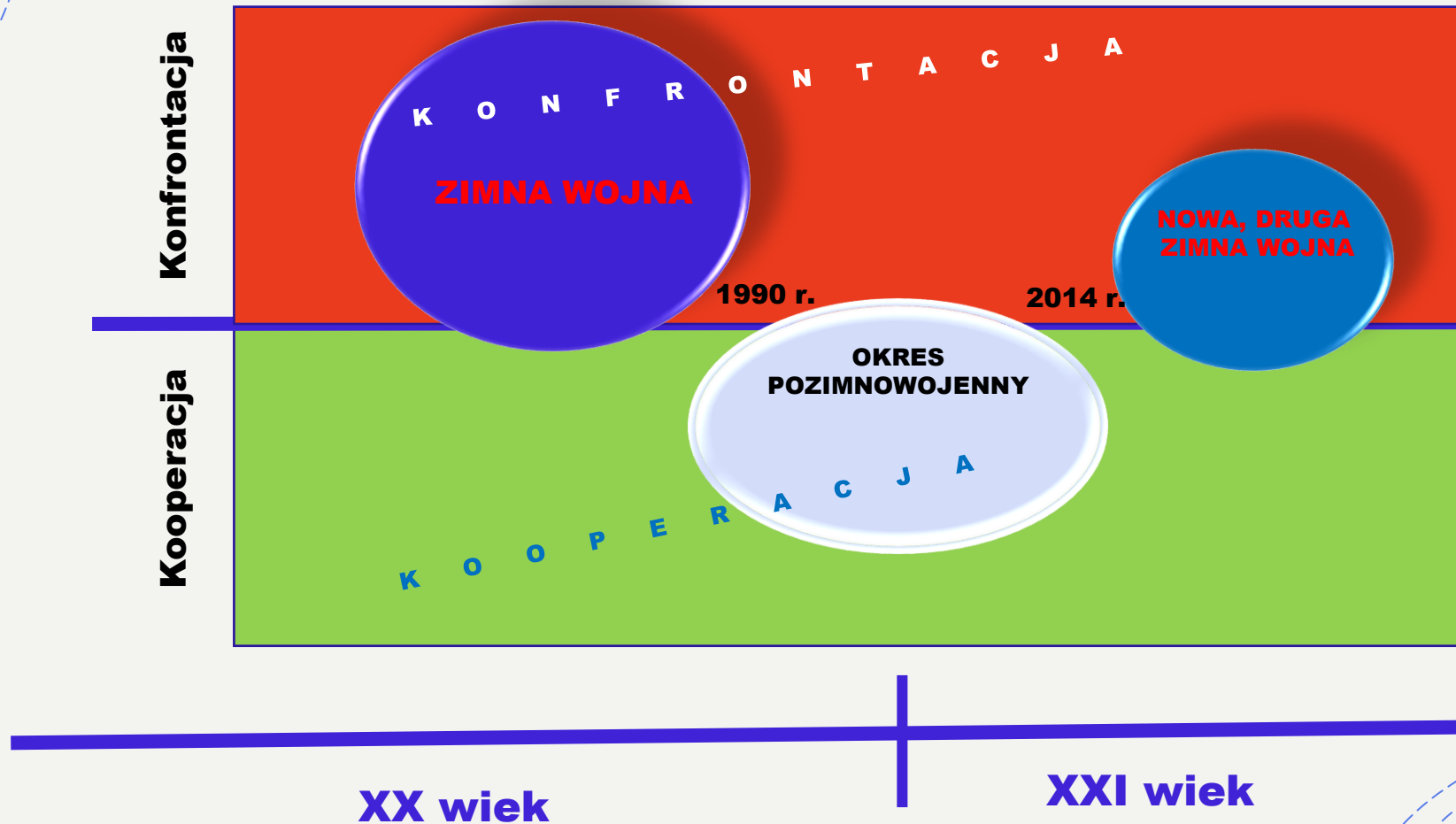
Rosja-Chiny

- **Nie zrównoważone partnerstwo**
- **Wspólne cele – przeciw USA**
- **Rozbieżności interesów: eksploatacyjna polityka Chin wobec Rosji**
- **Wpływ wojny w Ukrainie na relacje Chiny-Rosja: werbalne wspieranie Putina, praktyczne ostrożne wyczekiwanie**
- **Formy współpracy: zbrojeniowa (zakupy, licencje), wspólne ćwiczenia, szkolenia kadr, kontakty polityczne**
- **BRICS jako narzędzie promocji interesów Chin**

Rosja – Zachód: USA/NATO/UE

Od zimnej wojny, przez okres pozimnowojenny do...

II zimnej wojny i... II (odprężeniowego) pivotu USA (ku Rosji)

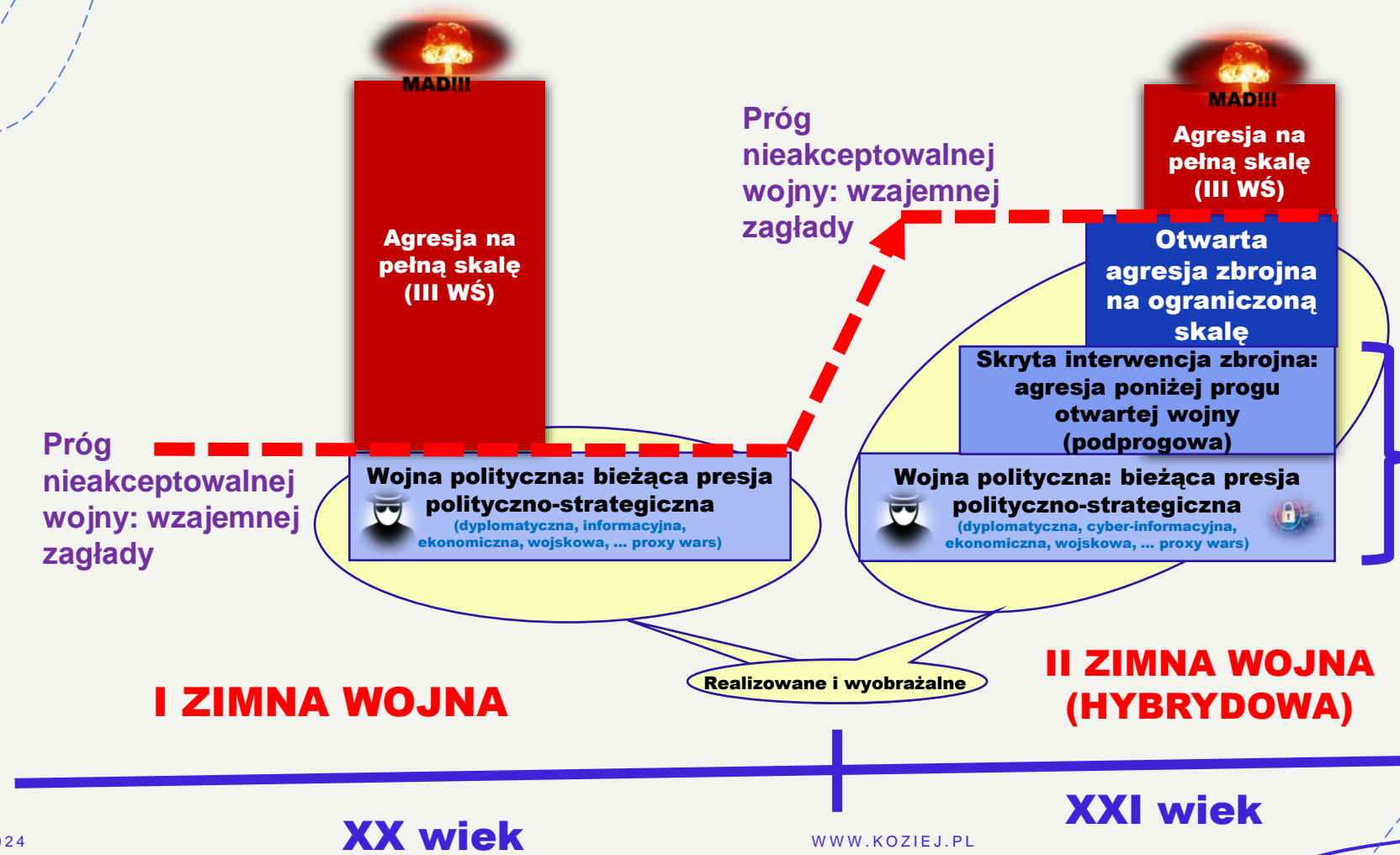


**Chwilowy
czy
trwały?**

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku: poziomy/stopnie eskalacji

Zimna wojna jako praktyczne zjawisko w stosunkach międzynarodowych, w tym stosunkach bezpieczeństwa i jednocześnie jako kategoria teorii tychże stosunków, pojawiła się w erze nuklearnej, a jej istotą jest konfrontacja polityczna między dwoma stronami, które w razie bezpośredniej wojny „gorącej” mogłyby z gwarantowaną pewnością wzajemnie się zniszczyć i dlatego w tej konfrontacji nie przekraczają jej progu.

- *Operacje hybrydowe*
- *Operacje w „szarej strefie”*
- *Operacje „pod fałszywą flagą”*

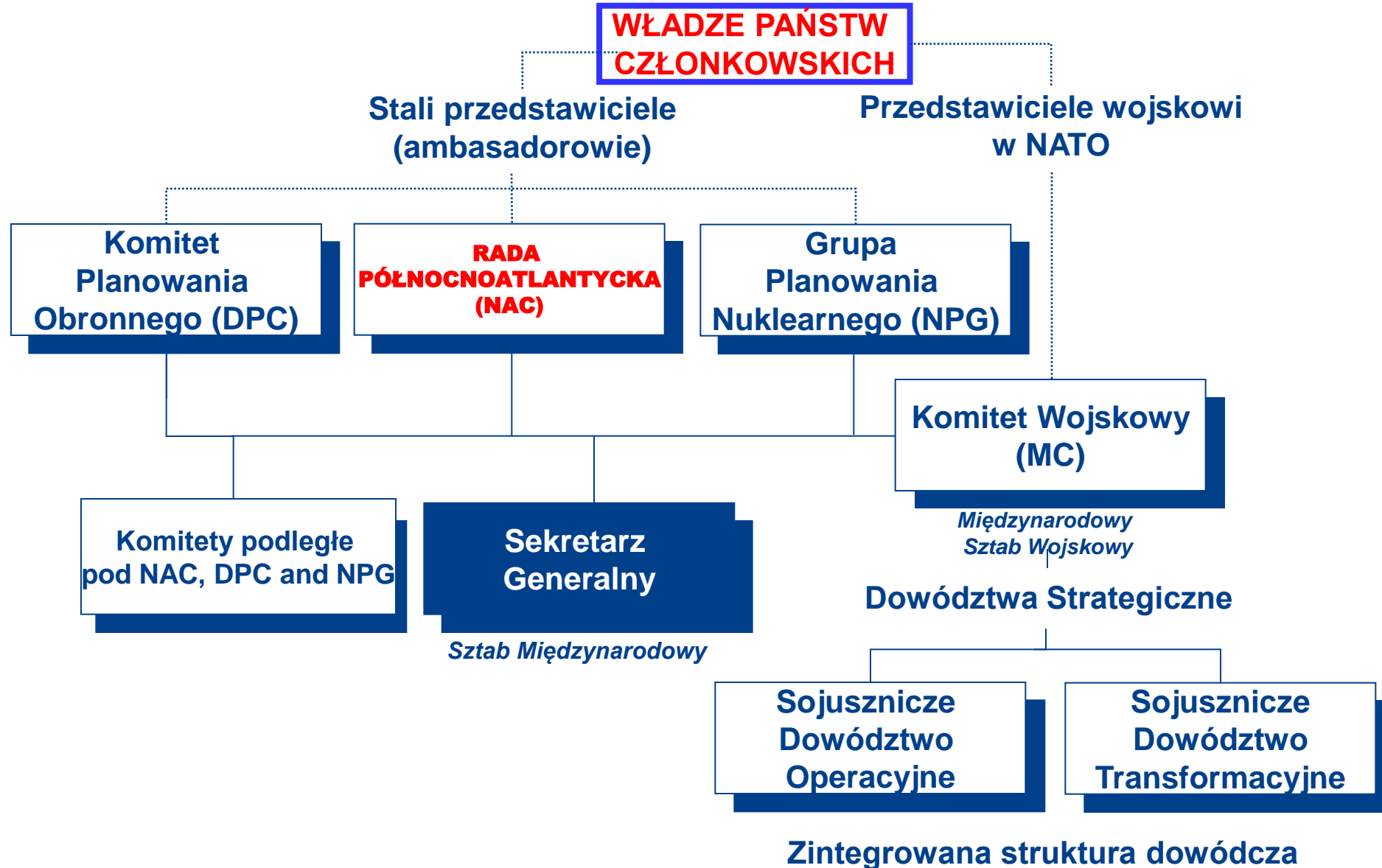


Bliski Wschód

- **Problem palestyński**
 - **Atak Hamasu na Izrael 7.10**
 - **Reakcja Izraela**
 - **Zaangażowanie podmiotów zewnętrznych (Iran, USA, Turcja, Rosja, Chiny)**
 - **Prognoza – ryzyka eskalacji**
- **Iran: ryzyko nuklearyzacji Bliskiego Wschodu**
- **Syria: obalenia Asada, wycofywanie Rosji, nowa wojna domowa?**
- **Turcja: ambicje mocarstwa regionalnego**

MATRO

STRUKTURA CYWILNA I WOJSKOWA



Zasady funkcjonowania

- **Permanentne konsultacje polityczne**
- **Procedury konsultacyjne – komitety - rola stolic – zasada konsensusu**
- **Relacje między decyzjami sojusznicznymi i stanowiskami narodowymi**

Mechanizm reagowania NATO



Koncepcja strategiczna NATO z 2022 roku

https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept.pdf

- **Cele i zasady**
 - Zapewnienie kolektywnej obrony, więzi transatlantyckie (**wyzwania nowej polityki USA?**)
- **Środowisko strategiczne**
 - Konfrontacja strategiczna, niestabilność, wybuchające konflikty: Rosja – najpoważniejsze i bezpośrednie zagrożenie; Chiny; terroryzm; cyber-; klimat
- **Podstawowe zadania**
 - Odstraszanie i obrona (mix zdolności nuklearnych, konwencjonalnych, MD + cyber- i kosmos)
 - Zapobieganie i reagowanie kryzysowe
 - Kooperatywne bezpieczeństwo („otwarte drzwi” - **Ukraina w NATO?,** partnerstwa)

ODSTRASZANIE SOJUSZNICZE

- **Odstraszanie zintegrowane/wielowymiarowe**
- **Odstraszanie nuklearne:**
 - na poziomie strategicznym - zasada **MAD**
 - Na poziomie taktycznej broni atomowej - **Nuclear Sharing**
 - Odpowiedź USA/NATO na rosyjską doktrynę „deeskalacji nuklearnej”
 - Udział Polski (terytorium, F-35...)
- **Od odstraszania odwetowego do odstraszania wzbraniającego/uniemożliwienia. Polityczna doktryna obrony „każdego cala” terytorium NATO = wymaga strategii obrony uprzedzającej**

Obrona sojusznicza

- **Monitorowanie kryzysu i wykrycie narastającego zagrożenia (wywiad, rozpoznanie, monitoring...): działania narodowe, oceny sojusznicze: **zdolności przeciwwzaskoczeniowe!****
- **Reagowanie obronne: wzmożenie odstraszania (powstrzymywania, mitygowania); operacja kontr-kryzysowa NRF/SSR **uprzedzające rozwinięcie**; podwyższenie gotowości sił narodowych; uaktualnienie planów operacyjnych...**
- **Przekazanie wojsk w operacyjne podporządkowanie dowództw sojuszniczych (Transfer of authority)**
- **Operacja obronna: **uderzenie uprzedzające?, obrona wysunięta** (początkowo narodowa???, od początku sojusznicza!!!)**
- **Manewr strategiczny głównych sił wzmocnienia i kontrofensywa**
- **Próg wojny nuklearnej???**

Strategiczne wyzwania NATO

- **Więzi transatlantyckie: nowa polityka USA?**
- **Bieżące uaktualnianie operacyjnych planów obronnych!!!**
- **Zwiększenie budżetów obronnych**
- **Wzmocnienie zdolności przeciwwzaskoczeniowych**
- **Usprawnienie pokonywania progu konsensusu decyzyjnego**
- **Uadekwatnienie odstraszania nuklearnego jako odpowiedzi na rosyjską doktrynę deeskalacji nuklearnej**
- **Rozwinięcie wysuniętej obrony, z ewentualnością obrony uprzedzającej (obrona „każdego cala” terytorium NATO)**
- **Uelastycznienie kryzysowego użycia Sił Odpowiedzi NATO, w tym zasad ich uprzedzającego, a nie tylko reaktywnego, użycia w obliczu oznak nadchodzącego kryzysu**
- **Poprawienie mobilności strategicznej w Europie (wojskowe Shengen)**

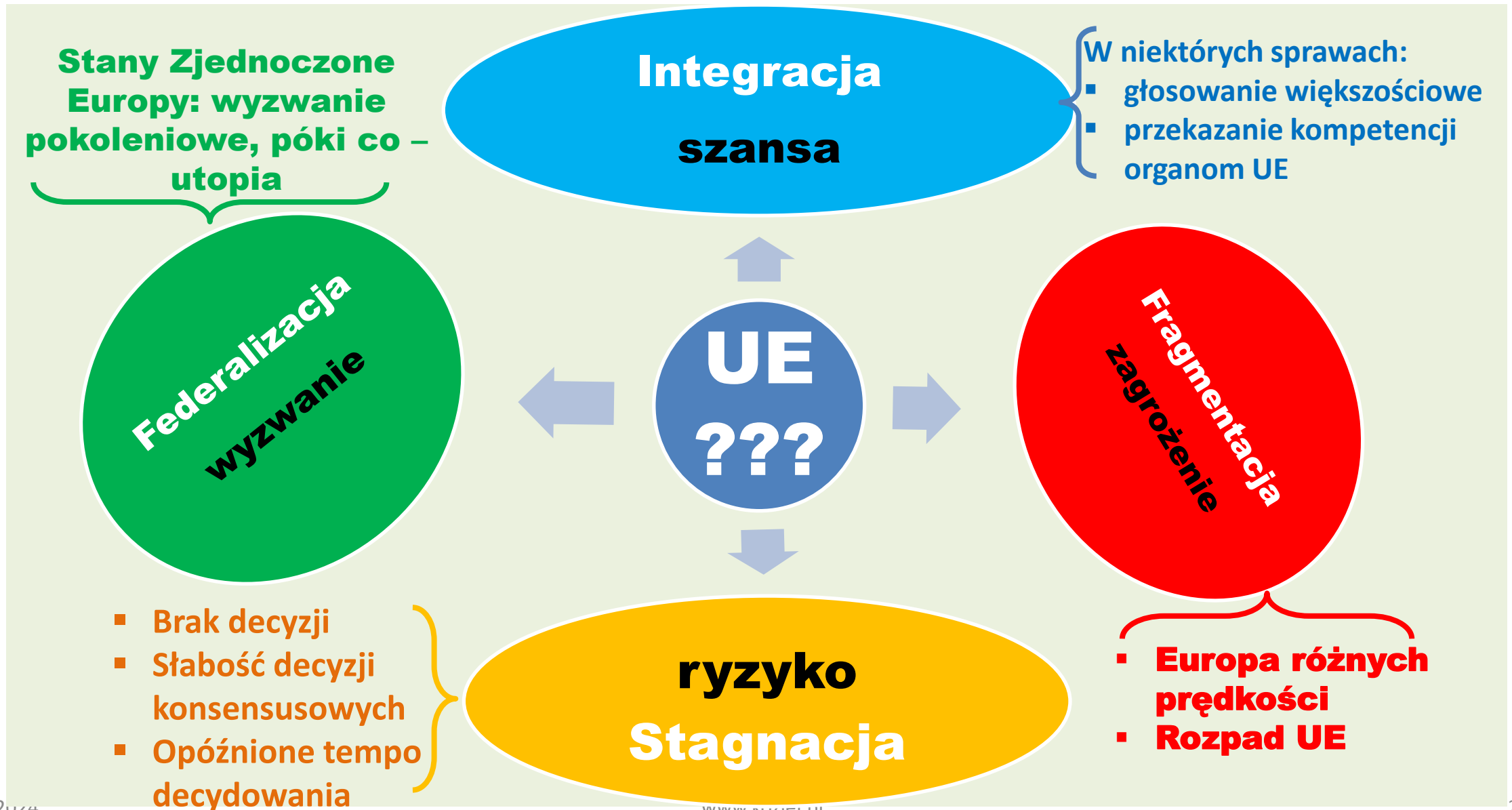
UNIA EUROPEJSKA

Globalne zagrożenia i wyzwania dla Europy

ankieta ekspercka: <https://www.iss.europa.eu/publications/commentary/global-risks-eu-blueprint-navigate-year-ahead>

- **Zagrożenia i ryzyka:**
 - **Przegrana Ukrainy z Rosją**
 - **Wycofanie się USA z Europy**
 - **Zagrożenia hybrydowe**
 - **Kryzys bliskowschodni**
- **Odpowiedzi: wyzwania i szanse**
 - **Sterowanie kryzysem ukraińskim**
 - **Strategia wobec Rosji**
 - **Wydatki obronne**
 - **Ofensywa cyber-hybrydowa**
 - **Zaangażowanie ponadregionalne (strategia wobec Chin)**

Kwadryga dylematów strategicznych UE



Poziom ambicji UE w dziedzinie bezpieczeństwa: zadania strategiczne

REAGOWANIE NA ZEWNĘTRZNE KONFLIKTY I KRYZYSY:

obejmuje pełne spektrum zadań WPBiO w zakresie cywilnego i militarnego reagowania kryzysowego. Celem jest poszerzenie zdolności reagowania we wszystkich fazach cyklu konfliktowego, włącznie z prewencją, aby promować pokój i bezpieczeństwo w ramach opartego na zasadach ładu globalnego spinanego przez ONZ. Ambicją UE jest, aby być zdolną reagować zdecydowanie i szybko w ramach wszystkich zadań ujętych w artykule 43 Traktatu o UE

OCHRONA UE I JEJ OBYWATELI:

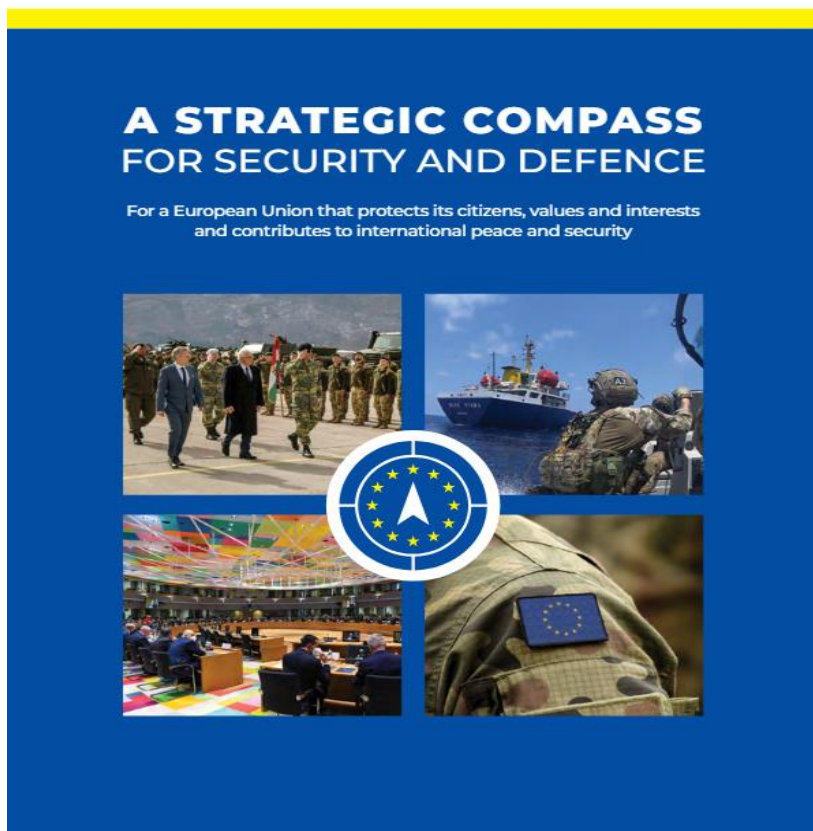
Obejmuje takie zadania, jak ochrona sieci i infrastruktury krytycznej; bezpieczeństwo granic zewnętrznych, włącznie z budowaniem takich zdolności u partnerów; ochrona cywilna i reagowanie na katastrofy; zapewnienie stabilnego dostępu i korzystania z przestrzeni globalnych; przeciwdziałanie zagrożeniom hybrydowym; cyberbezpieczeństwo; zapobieganie i przeciwdziałanie terroryzmowi i radykalizmom; zwalczanie przemytu; budowanie zdolności radzenia sobie z nielegalną migracją; promowanie przestrzegania reżimów antyproliferacyjnych oraz zwalczanie nielegalnego handlu bronią i zorganizowanej przestępczości

BUDOWANIE ZDOLNOŚCI PARTNERÓW W DZIEDZINIE BEZPIECZEŃSTWA:

Misje/operacje wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony o zadaniach szkoleniowych, doradczych i/lub konsultacyjnych (mentoringowych) w sektorze bezpieczeństwa

KOMPAS STRATEGICZNY UE – 2022 r.

A STRATEGIC COMPASS TO MAKE EUROPE A SECURITY PROVIDER



Cele:

- **Zapewnienie wspólnych ocen środowiska bezpieczeństwa;**
- **Zapewnienie większej spójności w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony**
- **Określenie nowych sposobów i zdolności zapewniania bezpieczeństwa i obrony**
- **Określenie jasnych kryteriów oceny postępu w rozwoju ESDP**

Zadania: wzmocnić...

REAGOWANIE

Usprawnić decyzje polityczne (**wzmocniona współpraca obronna?**) i finansowanie, zwiększyć zdolności (5000 żołnierzy), wzmocnić struktury dowodzenia (**dowództwa operacyjne**)

BEZPIECZEŃSTWO

Zwiększenie zdolności wywiadowczych, reagowania na zagrożenia hybrydowe, cyberbezpieczeństwo

INWESTOWANIE

Zwiększenie nakładów na obronę i bezpieczeństwo, wprowadzanie wspólnych rozwiązań zbrojeniowych, wykorzystanie PESCO i EDA

PARTNERSTWO

Współdziałanie z NATO, ONZ, OBWE oraz ważnymi graczami państwowymi spoza UE (**realcje z USA**)

EUROPEJSKA UNIA OBRONNA?

- Zagrożenia rosyjskie i ryzyka transatlantyckie (D.Trump)
- Optymalna rola: UE provider, NATO user (**czy realna przy polityce D.Trumpa?**)
- Ale wyzwanie: Konieczność koncepcyjnego ewentualnościowego przygotowania się Europy na scenariusz „bez USA”, czyli bez NATO
- Najlepiej wedle modelu obowiązującego w NATO: **wspólne dowództwa i plany, odrębne armie narodowe**; komisarz ds. obronności
- Wspólna armia europejska dopiero w scenariuszu (b.odległym) Stanów Zjednoczonych Europy. Teraz ewentualnie pomysł R.Sikorskiego: **„Legion Europejski”**
- Nowa koalicja bezpieczeństwa Europy – jeśli nie NATO i nie UE to **ETO?**